

‘Veiligheid maken we samen’

* Bestuurlijke begeleidingsgroep

Dagimpressie Bestuurlijke Bijeenkomst ‘Veiligheid maken we samen’
25 januari 2007, Fortunato, Sittard

1. Inleiding

Voor u ligt een verslag van de bestuurlijke conferentie ‘Veiligheid maken we samen’, die op 25 januari 2007 heeft plaatsgevonden in de Businessruimte Fortunato te Sittard-Geleen.

De conferentie was een initiatief van de bestuurlijke begeleidingsgroep van het uitvoeringsprogramma Externe Veiligheid. De begeleidingsgroep wordt gevormd door:

- voorzitter Mat Vestjens, themagedeputeerde ‘Veilig leven in Limburg’;
- Monique Quint, VNG-ambassadeur ‘Veiligheid’ Limburg;
- Bert Oord, burgemeester Beesel, portefeuillehouder Sector Veiligheid Noord- en Midden Limburg;
- Sjoerd van der Schuit, directeur Sector Veiligheid Noord- en Midden Limburg;
- Toine Gresel, burgemeester Heerlen, portefeuillehouder Regionale Brandweer Zuid-Limburg;
- Gerard van Klaveren, commandant Regionale Brandweer Zuid-Limburg.

Het Programmabureau Externe Veiligheid van de Provincie Limburg zorgt voor de concrete vertaling, uitvoering van de diverse projecten en de implementatie van het Limburgse uitvoeringsprogramma externe veiligheid (‘Veiligheid maken we samen’), waaronder het (kern)project ‘Samenwerking en Structurele Formatie’.

2. Algemeen

Iedere gemeente heeft met risico's van gevaarlijke stoffen te maken. Bijvoorbeeld doordat er een chemisch bedrijf is gevestigd, spoorvervoer van brandbaar gas plaatsvindt, of een tankstation aanwezig is. Als er iets misgaat, zijn de gevolgen voor de omgeving groot. Om veiligheid van burgers te optimaliseren moeten gemeenten pro-actief omgaan met vervoer, opslag en toepassing van gevaarlijke stoffen, en zo rampen proberen te voorkomen. Het Limburgse uitvoeringsprogramma ‘Veiligheid maken we samen – deel 2’ voor de periode 2006 - 2010 werkt hieraan in de vorm van projecten, met onder meer financiering van het Ministerie van VROM. Streven is dat het aspect ‘externe veiligheid’ in 2010

‘Veiligheid maken we samen’

structureel onderdeel is van het gemeentelijk en provinciaal veiligheids-, milieu-, en ruimtelijk orderingsbeleid alsmede de hiermee samenhangende werkprocessen alsmede vast onderdeel vormt van de taken van de regionale brandweerdiensten op dit brede en vrij complexe terrein.

*‘ Ons leven heeft vele doelen, maar prioriteit is ‘
dat we ons veilig kunnen voelen ‘
(Morgat, een overlevende van Enschede)*

Project ‘Samenwerking en Structurele Formatie’

Het kernproject van het meerjarenprogramma externe veiligheid "Veiligheid maken we samen - deel 2" vormt het project I1 'Samenwerking en structurele formatie'(hierna SSF-onderzoek).

In dat kader is afgelopen jaar in opdracht van de Provincie Limburg door het adviesbureau Royal Haskoning een onderzoek uitgevoerd (hierna aangeduid met 'het SSF-onderzoek') ten behoeve van de organisatorische versterking en de professionalisering van de uitvoering van de taken van de betrokken overheden op het gebied van externe veiligheid.

Achtergrond van het SSF-onderzoek is het voornemen van de provincie om middelen uit de lopende programmafinanciering externe veiligheid ter beschikking te stellen voor de structurele personele capaciteit, zodat gemeenten, brandweerorganisaties en de provincie zelf beter in staat zijn om hun specifieke externe veiligheidstaken goed uit te voeren.

Doelstellingen van het onderzoek zijn:

- een verdeelsleutel te vinden voor de verdeling van de beschikbare gelden, te besteden aan structurele formatie voor de uitvoering van externe veiligheidstaken;
- een voorstel voor structurele samenwerking.

3. De bestuurlijke conferentie

Met welkomst - en openingswoorden beet themagedeputeerde Mat Vestjens om 14.00 uur het spits af. Hij ging kort in op de geschiedenis en algemene doelstellingen van de provinciale programmafinanciering externe veiligheid. Hij benadrukte het gezamenlijke belang om de komende jaren een verdere kwaliteitsverbetering en professionalisering bij de uitvoering van de gezamenlijke taken op het gebied van externe veiligheid (EV) tot stand te brengen alsmede de samenwerking tussen de partners te bevorderen en naar structurele oplossingen voor knelpunten te streven. Dat zijn we ook verplicht aan onze burgers, zo was zijn statement.

Dagvoorzitter Rob van Gijzel nam vervolgens het stokje over en lichte de doelstelling van deze bijeenkomst toe. In aansluiting op de woorden van de themagedeputeerde gaf hij aan, dat het belangrijk is dat de betrokken overheden via een interactief proces meer draagvlak creëren bij de burgers en het bedrijfsleven. Naar aanleiding van een aantal ingrijpende incidenten (Volendam, Enschede) moeten de burgers namelijk weer meer vertrouwen krijgen in de overheid. Een goede (risico- en crisis)communicatie is daarbij van wezenlijk belang. Daarbij moeten we wel realistisch blijven: een risicoloze samenleving bestaat gewoonweg niet! Maar overheden en met name gemeenten moeten zich wel terdege afvragen wat hun visie is t.a.v. het aspect externe veiligheid en op welke wijze zij risico's zoveel mogelijk kunnen beheersen.

Centrale vraag deze dag was: hoe zijn we als overheden in staat om de gewenste en noodzakelijke structurele samenwerking op het gebied van externe veiligheid vorm te geven om deze complexe materie 'goed in de vingers te krijgen' ?

‘Veiligheid maken we samen’

Vervolgens stelde Rob Jan Mans voor. Jan is interim-voorzitter van de Kamer van Koophandel Limburg en sprak, als voormalig wethouder en burgemeester van diverse gemeenten, vanuit zijn bestuurlijke ervaring met rampenbestrijding en crisisbeheersing. Hij adviseerde de aanwezige bestuurders het thema ‘externe veiligheid’ een duidelijke plaats te geven op de bestuurlijke agenda voor integrale veiligheid en openbare orde. Bestuurders moeten zich bewust zijn van en alert zijn op dit specifieke veiligheidsthema, ook al is er in dat opzicht ogenschijnlijk weinig of niets aan de hand binnen hun gemeenten. Ook een goede preparatie en geoefend zijn op het terrein van de rampen- en calamiteitenbestrijding zou in dat verband een voortdurend bestuurlijk aandachtspunt moeten zijn. Daarbij hoort volgens Jan ook de houding van een ‘lerende overheid’, een overheid die snel anticipeert op nieuwe beleidsontwikkelingen en voortdurend leert van eerdere voorvallen/calamiteiten. In die context benadrukte hij ook het belang van een goede informatievoorziening en een adequaat beheer hiervan binnen de gemeentelijke organisatie. Op de vraag hoe hij aankijkt tegen de soms ‘negatieve’ brandweeradviezen (i.r.t. het zogenaamde groepsrisico) t.a.v. plannen en projecten, waardoor er in bepaalde situaties maatregelen worden geadviseerd, die door gemeentebesturen als ‘onrealistisch’ worden ervaren, gaf hij aan dat bestuurders een dergelijk advies niet zomaar naast zich neer kunnen leggen als hen b.v. de uitkomst en de consequenties hiervan niet goed zouden uitkomen. Hij pleitte er wel voor, dat de adviserende instantie hierbij wel steeds de realiteit in het oog moet houden en dat voorkomen moet worden, dat er een situatie ontstaat dat men zich gaat verschuilen achter te ver gaande c.q. niet of niet meer haalbare adviezen op het gebied van externe veiligheid, waardoor plannen niet kunnen worden ontwikkeld en projecten op slot gaan. Een min of meer zelfde tendens bespeurde hij overigens ook bij de landelijke politiek en het rijk, die naar aanleiding van incidenten vaak erg snel vragen om en reageren door middel van het opstellen van nieuwe wet- en regelgeving, waardoor lagere overheden vervolgens geconfronteerd worden met nog meer nieuwe uitvoerende en controlerende taken, waarvoor ze meestal onvoldoende geëquipeerd zijn. Dit wordt vaak gezien als het ‘afschuiven’ van taken en verantwoordelijkheden naar de lagere overheden, hetgeen geen goede basis kan vormen voor een adequate onderlinge afstemming en samenwerking. Jan benadrukte, dat het voor bestuurders van cruciaal belang is, dat ze ook op het gebied van externe veiligheid in alle gevallen aan hun burgers kunnen uitleggen, waarom ze bepaalde maatregelen wel of niet genomen hebben. In het kader van een goede en efficiënte samenwerking vond hij het eveneens belangrijk, dat de verdeling van de bestuurlijke bevoegdheden van de bij de uitvoering betrokken overheden eenduidig wordt vastgelegd. Ook is hij een voorstander van beperking en vereenvoudiging van beleid en wet- en regelgeving op het gebied van veiligheid.

Een aantal bestuurders maakte in het licht van de gewenste samenwerking en de voortschrijdende wet- en regelgeving wel de kritische kanttekening, dat een efficiënte uitvoering van de verschillende wettelijke taken voorop moet staan. In dat proces heeft elke instantie uiteraard zijn eigen verantwoordelijkheid, doch er moet wel worden voorkomen dat het er soms op lijkt, dat de betrokken overheden mekaars werkzaamheden overmatig zouden controleren en wellicht zelfs mekaars werk zouden overdoen. Daarbij wijzen sommigen op het belang van een coördinerende en centraal toetsende instantie. Volgens een aantal aanwezigen zou de provincie als middenbestuur deze rol het beste kunnen vervullen, zodat ook aangehaakt kan worden bij de ruimtelijke ordening. Ook qua handhaving zou er nagedacht kunnen worden over een centrale laag of instantie, die de inspecties op dit gebied gaat uitvoeren. Bovendien werd er op gewezen, dat de uitvoeringsplannen qua externe veiligheid wel goed zijn, maar dat ondertussen de sterke indruk bestaat, dat ook op dit terrein een ‘overorganisatie’ en ‘overregulering’ (‘stapeling/lawine van regelgeving’) aan de gang is. Een te veel door de casuïstiek gestuurde regulering en een te normatieve regelgeving moet in die context zoveel mogelijk worden voorkomen. Daarnaast bestaan er op dit terrein ook erg veel formele en informele overleggremia. Voor bestuurders en ambtenaren wordt het echter steeds moeilijker om het geheel te kunnen overzien en te kunnen

‘Veiligheid maken we samen’

behappen. Men ziet soms door de bomen het bos niet meer. Ook werd op het gebied van veiligheid een ‘overkill’ aan met name digitale informatie gesignaleerd, een ontwikkeling echter waarop weinig invloed valt uit te oefenen. Qua regelgeving zou langzaam ‘meer rust aan het front’ moeten komen en is voor sommigen ‘het punt van reflectie’ bereikt: het wordt tijd om een pas op de plaats te maken en ons als overheid de spiegel voor te houden of we niet te ver zijn doorgeschoten om deze materie te reguleren. De vraag werd gesteld of de bestuurlijke begeleidingsgroep hierin een actieve rol richting rijksoverheid zou kunnen vervullen. Mat Vestjens gaf hierop aan, dat hij in die context momenteel geen concrete taak ziet weg gelegd voor de bestuurlijke begeleidingsgroep. Het is uiteindelijk de primaire verantwoordelijkheid van de landelijke politiek om dit proces in gang te zetten, want de lagere overheden hebben op dit gebied veelal een uitvoerende taak te vervullen. Via b.v. IPO en VNG kunnen dergelijke signalen ook worden afgegeven.

Na de bijdrage van Jan Mans kreeg Marijke Ingenbleek het woord. Zij is werkzaam bij de directie Externe Veiligheid van het ministerie van VROM. Deze directie geeft vorm aan een nieuw beleid en moet het thema externe veiligheid stevig op de politieke en bestuurlijke agenda houden. Marijke gaf een toelichting op de doelstellingen en inhoud van de landelijke subsidieregeling voor externe veiligheid, die de basis vormt voor de lopende uitvoeringsprogramma’s van de provincies. Het thema ‘externe veiligheid’ is een integraal thema, in de zin dat bij de beleidsvorming en uitvoering diverse ministeries (V&W, BZK en VROM) betrokken zijn, waarbij VROM met de centrale coördinatie is belast. Goede samenwerking tussen ministeries, provincies, gemeenten, brandweer en hulpverleningsdiensten is daarom van cruciaal belang voor de ontwikkeling van beleid, wet- en regelgeving alsmede een adequate uitvoering en handhaving hiervan. De wettelijke adviestaak (ingevolge het BEVI) van de regionale brandweer in het kader van het zogenaamde groepsrisico is destijds een bewuste keuze geweest om het denken in effecten (invloedsgebieden, preparatie, repressie en hulpverlening) een duidelijke/formele plaats te geven naast het gebruikelijke (preventief) denken in risicocontouren door de bestuurlijke overheid. In overleg met de betrokken ministeries wordt thans door de Adviesraad Gevaarlijke Stoffen nader bekeken hoe men het risicodenken en effectdenken nader tot elkaar kan brengen. Ook Marijke onderkende het knelpunt, dat er soms een spanningsveld kan ontstaan tussen b.v. de inhoudelijke brandweeradviezen en hetgeen qua veiligheid maatschappelijk haalbaar en realiseerbaar is in sommige situaties. Dit aspect vergt derhalve een goede afstemming en samenwerking tussen de betrokken partijen, waarbij de realiteit niet uit het oog mag worden verloren. Marijke wees er wel op, dat gemeenten uiteindelijk verantwoordelijk blijven voor de bestuurlijke besluitvorming in dit proces en dat er door hen dus te allen tijde een zorgvuldige afweging dient plaats te vinden. Rob van Gijssel attendeerde in die context ook op de juridische consequenties als gevolg van de Pikmeerarresten (I en II).

Namens het Programmabureau van de Provincie Limburg werd vervolgens Wim Evers geïnterviewd. Wim is werkzaam bij het ingenieursbureau Oranjewoud en is i.o.v. de provincie thans verantwoordelijk voor de uitvoering van het inhoudelijk programmamanagement van het lopende uitvoeringsprogramma externe veiligheid. Wim verving die dag de programmaleider André Wensveen, die door omstandigheden helaas niet aanwezig kon zijn. Wim onderstreepte vanuit zijn ervaringen ook het belang van een goede en efficiënte samenwerking tussen de partners, niet alleen bij de uitvoering van het provinciale uitvoeringsprogramma (t/m 2010) maar ook op de langere termijn. De wijze waarop de toekomstige samenwerking het beste en in structurele zin kan worden ingevuld, vormde voor de provincie in 2006 het kernproject in het kader van de programmafinanciering. Daarnaast wordt in dat kader in 2007 ook veel verwacht van het project ‘Beleidsvisie externe veiligheid’. Op initiatief van een aantal grote gemeenten en de provincie is in dat kader besloten om dit jaar een gezamenlijke en zo breed mogelijke beleidsvisie op te stellen. Naast de grote gemeenten en de provincie participeren in dit project ook een aantal kleinere gemeenten alsmede de regionale brandweerdiensten, de GHOR en de VROM-Inspectie Zuid. Monique Quint vulde naar aanleiding van haar ervaringen in de bestuurlijke begeleidingsgroep aan, dat

‘Veiligheid maken we samen’

de aanpak in het kader van de provinciale programmafinanciering bij uitstek het instrument is gebleken om de structurele samenwerking op het gebied van externe veiligheid op een adequate wijze centraal aan te sturen en te bevorderen. Inmiddels hebben de partners elkaar bestuurlijk en ambtelijk gevonden en het gezamenlijke belang voor verbetering van de samenwerking wordt door alle partijen onderstreept. Primaire voorwaarde daarbij is wel, dat de samenwerkende instanties vertrouwen in elkaar moeten hebben. Een dergelijke structurele samenwerking heeft een onbetwiste meerwaarde t.o.v. de bestaande situatie, waarbij de nadruk nog vaak ligt op het lokaal willen aanpakken en oplossen van de problematiek. De huidige voorkeur van met name de gemeenten gaat daarbij uit naar een samenwerkingsmodel op regionaal niveau, waarbij de grote gemeenten vanwege de aanwezige kennis en deskundigheid het voortouw nemen en zij de kleinere gemeenten in hun regio gaan ondersteunen en faciliteren, zowel in formatieve als financiële zin. De beschikbare financiële middelen uit de provinciale programmafinanciering kunnen op deze wijze op een efficiënte, effectieve en evenwichtige manier worden ingezet. Deze vorm van samenwerking zal leiden tot een bundeling van kennis en deskundigheid alsmede een betere toegankelijkheid van de beschikbare informatie. Dit is in het belang van alle gemeenten en komt ook ten goede aan de samenwerking en afstemming met de andere overheden. Het voorstel is, dat in Zuid-Limburg wordt aangesloten bij de reguliere samenwerkingsstructuur van de centrumgemeenten Maastricht, Heerlen en Sittard-Geleen (Tripool-gemeenten Zuid-Limburg). In Noord- en Midden-Limburg gaan de grote gemeenten nog met elkaar in gesprek over de invulling van de uiteindelijke samenwerkingsstructuur, waarbij mogelijk voor eenzelfde vorm als in Zuid-Limburg wordt gekozen.

Aansluitend werd Hans van Wageningen van het ingenieursbureau Royal Haskoning uitgenodigd om de resultaten van het i.o.v. de provincie en onder zijn leiding uitgevoerde onderzoek naar de meeste gewenste en geëigende vorm samenwerking binnen Limburg alsmede de toekenning van geldmiddelen voor de hiermee samenhangende structurele formatie, kort toe te lichten. Op hoofdlijnen zijn de belangrijkste conclusies van dit onderzoek:

- de Programmafinanciering externe veiligheid is niet toereikend voor de uitvoering van wettelijke externe veiligheidstaken. De betrokken overheden, met name de gemeenten moeten hierbij zelf ook een aanzienlijke inspanning leveren.
- Als de genoemde middelen naar rato van zwaarte van de taak zouden worden verdeeld over de provincie, de regionale brandweerorganisaties en de Limburgse gemeenten, dan zou dit tot een sterke versnippering leiden. Alleen de grootste gemeenten, de provincie en de regionale brandweerorganisaties kunnen dan meer dan 1 formatieplaats aanstellen.
- De provincie wordt geadviseerd om de middelen geconcentreerd in te zetten, zodat de nieuw te realiseren capaciteit niet te zeer versnipperd wordt. Kwaliteit en efficiëntie zijn hiermee gediend. Er zal dus moeten worden samengewerkt om de taken effectiever en efficiënter uit te voeren.

Met betrekking tot de gewenste samenwerkingsvorm kwam uit het onderzoek naar voren, dat er niet één samenwerkingsvorm naar voren is gekomen, die door alle betrokkenen als het meest wenselijk wordt gezien. Wel bleek er onder de gemeenten een voorkeur te zijn voor een lichte, uitvoeringsgerichte vorm van intergemeentelijke samenwerking met weinig overhead.

De optie “centrumgemeenten” blijkt daarbij de meeste voordelen te bieden. Het gaat dan om de samenwerking ten behoeve van de uitvoering van wettelijke gemeentelijke taken. Vaak gaat het om een deel van een taak (externe veiligheid in de ruimtelijke besluitvorming). Het gaat hier om de feitelijke uitvoering en gemeenten staan het dichtste bij de uitvoeringspraktijk.

Eigenlijk is ‘samenwerking’ in deze context wellicht een wat te sterke en te beladen term, want feitelijk zal er geen sprake zijn van een nieuwe formele samenwerkingsstructuur. De term ‘samendoen’ op basis van

‘Veiligheid maken we samen’

een samenwerkingscontract met behoud van eigen bevoegdheden en verantwoordelijkheden, vond Hans meer op zijn plaats in deze context. Volgens Hans kan gesteld worden, dat de provincie Limburg landelijk voorop loopt wat betreft het onderzoek naar samenwerking en structurele formatie. De provincie heeft dit onderzoek reeds in een vroeg stadium opgepakt en een goede basis gelegd voor een dergelijke structurele samenwerking en verdere uitwerking hiervan in 2007 alsmede de geleidelijke implementatie hiervan in 2008.

Vervolgens werd aan vier leden van de bestuurlijke begeleidingsgroep gevraagd om hun ervaringen tot nu toe te delen en hun visie te geven t.a.v. de gewenste structurele samenwerking.

Toine Gresel en Bert Oord betuigden hun steun voor het geschetste regionale samenwerkingsmodel en gaven aan, dat zij een voorstander zijn van het clusteren van kennis en deskundigheid bij de grotere regiogemeenten. Daardoor ontstaat ook een georganiseerd en adequaat kennisnetwerk, dat als een soort expertisecentrum kan gaan functioneren. Niet alleen t.b.v. de kleinere gemeenten, maar ook voor de uitwisseling van kennis, deskundigheid en informatie tussen de grote gemeenten met een vaak omvangrijkere en complexere problematiek op het gebied van externe veiligheid. Het elkaar ondersteunen en versterken is van wezenlijk belang.

Sjoerd van der Schuit en Gerard van Klaveren gaven aan, dat zij afgelopen jaar - na een ‘aftastende’ start - de samenwerking in de bestuurlijke begeleidingsgroep als ‘goed’ hebben ervaren. Zowel bestuurlijk als ambtelijk heeft er qua samenwerking en communicatie een duidelijke verbetering plaatsgevonden. Hierdoor is er ook meer begrip ontstaan voor mekaars achtergronden en standpunten alsmede de formele positie die men inneemt in het uitvoeringsproces. Een sprekend voorbeeld hiervan is de eerder ter sprake gekomen adviestaak van de regionale brandweer in het kader van het BEVI, die een steeds duidelijkere positie krijgt in het bestuurlijke besluitvormingsproces. De regionale brandweer streeft in dat verband naar een uniformering en structurele verbetering van de inhoudelijke kwaliteit van hun adviezen. Daarnaast tracht zij op dit punt ook via een landelijke werkgroep de afstemming hierover met de andere overheden te verbeteren alsmede - t.b.v. een betere uitvoering en handhaving - een efficiënte koppeling met ander relevante regelgeving (de Brandweerwet en/of de Wet op de veiligheidsregio's) te bewerkstelligen.

Daarna vroeg Rob van Gijzel het bestuurlijke panel of zij nog persoonlijke tips of suggesties hadden om de samenwerking op het gebied van externe veiligheid binnen Limburg te verbeteren.

Sjoerd van der Schuit benadrukte, dat het van wezenlijk belang is dat de deskundigen van de betrokken overheden in de gelegenheid worden gesteld om aan de voorkant van het proces d.w.z. reeds in de initiatief- en/of de planfase van met name ruimtelijke ontwikkelingen hun inbreng/advies te kunnen leveren. Daardoor zal het traject een stuk soepeler verlopen. Dit voorkomt ook, dat plannen en projecten stagneren of zelfs niet uitgevoerd kunnen worden vanwege b.v. de financiële consequenties die het achteraf moeten treffen van risicoreducerende veiligheidsmaatregelen met zich mee kan brengen.

Gerard van Klaveren gaf aan, dat het van belang is om ook mekaars taal en cultuur te leren kennen. Uitwisseling van kennis en deskundigheid alsmede het delen van ervaringen tussen de verschillende instanties zijn in dat verband belangrijke elementen. We moeten in elkaar investeren en een juiste grondhouding aan de dag leggen om de gewenste samenwerking op dit gebied te kunnen realiseren.

Toine Gresel wees op het gemeenschappelijke belang om de wettelijke taken in goede samenwerking en met vertrouwen in elkaar uit te voeren. Draagvlak creëren, kijken naar wat ons bindt is zijn advies en let op de beleving en de context waarbinnen gewerkt moet worden. Dat begint met een goede oriëntatie gevolgd door een zorgvuldige aanpak en oplossing van de problematiek. Wat is de maatschappelijke relevantie, wie zijn de netwerkpartners en waar ligt hun kracht? Dit vergt van de verschillende overheden wel een andere manier van kijken naar de materie en hiermee samenhangende zaken en knelpunten.

‘Veiligheid maken we samen’

Bert Oord was van mening, dat het in dit proces belangrijk is om mekaar te leren vertrouwen en dat de taken op een objectieve wijze moeten worden uitgevoerd alsmede dat de verantwoordelijke instanties zich ervan bewust moeten zijn, dat we voor het zelfde doel staan.

Monique Quint, VNG-ambassadrice veiligheid, sloot deze middag af met een krachtige speech.

In haar functie onderhoudt zij de contacten tussen VNG en de lokale overheid en vanuit dat perspectief deed ze verslag over een aantal persoonlijke ervaringen en constatering.

Zij signaleerde met name als knelpunt, dat er iets mis is in de cyclus d.w.z. dat de periode tussen het afronden van het beleidsproces op de departementen en het gereed zijn van wet- en regelgeving tot het moment van feitelijke uitvoering hiervan door de gemeenten in het algemeen te lang duurt. Daartussen kan met gemak een periode van 2-2 ½ jaar liggen. Als voorbeeld haalde zij het BEVI aan, dat in 2004 van kracht is geworden en anno januari 2007 nog tot uitvoeringsproblemen leidt. Er zou in dat proces door de rijksoverheid meer rekening moeten worden gehouden met het tempo en hetgeen al gedaan is, als gemeenten geconfronteerd worden met deadlines voor implementatie en uitvoering van nieuwe wettelijke taken op het gebied van externe veiligheid. Verder gaf zij aan, dat binnen Limburg door met name ambtenaren van de Regionale Brandweer Zuid-Limburg en de Sector Veiligheid Noord- en Midden-Limburg is geconstateerd, dat bij de afzonderlijke gemeenten nog niet het gewenste kennisniveau op dit terrein is bereikt. Om dit te bevorderen worden er b.v. op 1 en 6 maart a.s. interactieve ambtelijke bijeenkomsten in beide regio's georganiseerd. Naast betere informatievoorziening, uitwisseling van kennis en ervaringen en het leren van elkaar, staat daarbij ook centraal hoe voortaan de communicatie op dit gebied naar bestuurders structureel kan worden verbeterd, zodat informatie tijdig en helder onder de politiek-bestuurlijke aandacht kan worden gebracht. In bestuurlijke besluitvormingsprocessen van met name gemeenteraden over plannen/ruimtelijke ontwikkelingen moet op het juiste moment in het proces duidelijk worden wat de politieke impact en consequenties zijn van de nieuwe wet- en regelgeving op het gebied van externe veiligheid. Er zit namelijk een uitgebreid politiek-bestuurlijk verhaal achter, waarbij de diverse in de cyclus betrokken overheden hun formele verantwoordelijkheid hebben gekregen en moeten nemen. Een goede bestuurlijke afstemming en communicatie vergt echter ook een efficiënte organisatie van het hieraan voorafgaande ambtelijke circuit d.w.z. zorg er als bestuurders daarom voor dat een dergelijke adequate samenwerkingsstructuur tot stand wordt gebracht. Hierin moeten de kennis en deskundigheid gebundeld worden om een advies te realiseren, dat al die elementen bevat waardoor de politiek kan kiezen. Met andere woorden: het lokale bestuur dient op dat cruciale moment over alle informatie te beschikken op grond waarvan ze een zorgvuldige, bestuurlijke en maatschappelijk verantwoorde keuze kan maken. En voor dat proces wil Monique zich als VNG-ambassadrice ook inzetten, want ze heeft geconstateerd dat er nog steeds veel sprake is van miscommunicatie, van verwachtingspatronen die niet kloppen en het nog steeds veel moeite kost om van beneden naar boven (oftewel via VNG naar rijksoverheid) het verhaal te vertellen wat nodig is om op het juiste niveau verteld te krijgen.

Monique bedankte de provincie voor deze bijeenkomst, want met de hier gehoorde informatie kan ze opnieuw terug naar de andere ambassadeurs en vertellen hoe in Limburg is gereageerd in deze bijeenkomst en wat daarvan de conclusies zijn.

Tot slot gaf Rob van Gijzel een samenvatting van de belangrijkste conclusies van deze zeer geslaagde bestuurlijke conferentie:

1. de overheid wordt als primair verantwoordelijke gezien voor de externe veiligheid. Zij zal daarom zorg moeten dragen voor een systeem waarin externe veiligheid geborgd wordt. Het bedrijfsleven zal in dat proces ook haar actieve bijdrage moeten leveren en haar maatschappelijke verantwoordelijkheid moeten nemen om de risico's als gevolg van haar activiteiten te voorkomen dan wel zoveel mogelijk te

‘Veiligheid maken we samen’

beperken.

2. Structurele samenwerking tussen de bij de uitvoering en handhaving van de externe veiligheid betrokken instanties is daarbij noodzakelijk gebleken. Niet alleen om kennis en deskundigheid te kunnen delen, maar ook om tijdig signalen aan de rijksoverheid en de landelijke politiek te kunnen afgeven. Vertrouwen in elkaar hebben is een belangrijke randvoorwaarde voor dit samenwerkingsproces.
3. Zorg er voor dat de gewenste samenwerkingsstructuur voldoende bestuurlijke legitimatie/draagvlak heeft. Accepteer dat de samenwerking in de beide regio's in Limburg kan verschillen. Creëer geen nieuwe formele samenwerkingsstructuur, probeer het zo praktisch mogelijk te houden. Eigenlijk zou ‘samen doen’ het motto moeten zijn.
4. Voorkom zoveel mogelijk, dat vorming van beleid en regelgeving plaatsvindt aan de hand van de casuïstiek c.q. via de incidenteninstek.
5. Laten we nu eerst eens gaan uitvoeren, wat we met z'n allen afgesproken hebben (het uitvoeringsprogramma externe veiligheid 2006 - 2010), voordat we weer nieuwe dingen erbij gaan bedenken, met name vanuit de rijksoverheid. En laten we die uitvoering in brede zin (overlegstructuren, uitvoering taken betrokken overheden en verschillende inspectielagen) op een efficiënte manier ter hand nemen.
6. Wat we als overheden doen, moeten we wel goed doen. In besluitvormingstrajecten kan er een spanningsveld ontstaan tussen hetgeen maatschappelijk gewenst is en qua externe veiligheid noodzakelijk wordt geacht. Dit laatste vormt thans bij een aantal grotere Limburgse gemeenten een wezenlijk knelpunt, dat vraagt om een structurele oplossing, anders komt het bij iedere casus steeds weer terug. En neem als lokale overheid de verantwoordelijkheid voor alle elementen in het kader van de besluitvorming over plannen en projecten, dus ook voor het soms als ‘lastig’ ervaren aspect van externe veiligheid. Positioneer en implementeer externe veiligheid daarom op de juiste wijze en in een vroegtijdig stadium in het plan- en besluitvormingsproces en koppel dit, t.b.v. de effectuering van de te nemen veiligheidsmaatregelen, zo mogelijk aan andere wet- en regelgeving.
7. Het samenwerkingsproces zal een proces zijn van vallen en opstaan, maar dat is niet erg. Zie het als een gezamenlijke uitdaging. Leer van elkaar, maak knelpunten inzichtelijk en wissel kennis, deskundigheid en ervaringen uit, want we hebben in dit proces een gemeenschappelijk belang.

4. Conclusie en voortgang

Tijdens deze conferentie zijn 30 Limburgse bestuurders intensief met elkaar in gesprek gegaan over de meest gewenste en geëigende samenwerkingsvorm rondom externe veiligheid. De resultaten van het SSF-onderzoek zijn gepresenteerd en bestuurlijk besproken. Voor het samenwerkingsvoorstel (model ‘centrumgemeenten’) is thans voldoende bestuurlijk draagvlak aanwezig om dit in 2007 nader uit te werken. De uiteindelijke invulling hiervan kan per regio verschillen.

De Bestuurlijke Begeleidingsgroep zal het Veiligheidsbestuur Noord- en Midden-Limburg respectievelijk Zuid-Limburg verzoeken om binnen een bepaalde periode zelf een voorstel te doen voor invulling van het voorkeursmodel (‘centrumgemeenten’). Meer in het bijzonder gaat het om het uitwerken van een voorstel welke gemeenten voor hun verzorgingsgebied aanspreekpunt kunnen zijn.

Deze ‘bottum-up aanpak’ moet uiteindelijk leiden tot concrete invulling en implementatie van het voorkeursmodel ‘centrumgemeenten’.

‘Alleen samen kunnen we slagen voor veiligheid in Limburg!’

Hein van der Meer,
namens het Programmabureau Externe Veiligheid

‘ Veiligheid maken we samen ’